

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2019

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

ASP	Agrochemické skúšanie pôd	EPN	Európska permanentná sieť
BAU	Business as Usual (základný scenár)	ES	Ekosystémové služby
BBG	Banskobystrický geopark	ES	Európske spoločenstvo
BEV	Batériové elektrické vozidlá	ES (2030)	Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
BR	Biosférická rezervácia	ETS	Európsky systém obchodovania s emisiami
BRKO	Biologicky rozložiteľné komunálne odpady	EÚ	Európska únia
BROZ	Bratislavské regionálne ochranárske združenie	Eurostat	Štatistický úrad Európskej únie
BSK5	Biochemická spotreba kyslíka - päťdňová	EV	Európsky význam
BŠG	Banskoštiavnický geopark	EVP	Environmentálne vhodný produkt
CBD	Dohovor o biologickej diverzite (Convention on Biological Diversity)	EVVO	Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета
CBP	Celkový bežný prírastok	EZ	Environmentálne záťaž
CITES	Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín	FAO	Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo
CLRTAP	Dohovor EHK OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov (Convention on Long Range Transboundary Air Pollution)	FM	Finančný mechanizmus
CMI	Palmerov index pôdnej vlhkosti dostupnej pre rastliny	FSC	Medzinárodný neziskový certifikačný systém (Forest Stewardship Council)
CNPA	Karpatská sústava chránených území	FV	Priaznivý stav biotopu/druhu (Favourable)
CoC	Certifikát spotrebiteľského reťazca (Chain of Custody)	GGN	Sieť globálnych geoparkov UNESCO
CR	Kriticky ohrozený druh rastlín, príp. živočíchov	GPP	Zelené verejné obstarávanie (Green Public Procurement)
č.ž.	Čisté živiny	HBÚ SR	Hlavný bankový úrad SR
ČMS	Čiastkový monitorovací systém	HDP	Hrubý domáci produkt
ČOV	Čistiareň odpadových vôd	HL	Hospodárske lesy
ČR	Česká republika	CHA	Chránený areál
DMC	Domáca materiálová spotreba	CHKO	Chránená krajinná oblasť
DMI	Priamy domáci materiálový vstup	CHKP	Chránený krajinný prvok
DP	Dlhodobý priemer	CHS	Chránený strom
DPH	Daň z pridanej hodnoty	CHSK	Chemická spotreba kyslíka
EDoK	Európsky dohovor o krajine	CHÚ	Chránené územie
EGN	Sieť európskych geoparkov	CHVÚ	Chránené vtáčie územia
EHP	Európsky hospodársky priestor	IS EZ	Informačný systém environmentálnych záťaží
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo	ISOP	Informačné stredisko ochrany prírody
EK	Európska komisia	IŠVP	Inovovany štátny vzdelávací program
EMAS	Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit	IUCN	Medzinárodná únia na ochranu prírody (The International Union for Conservation of Nature)
EMEP	Program spolupráce pre monitorovanie a vyhodnocovanie diaľkového šírenia látok znečisťujúcich ovzdušie v Európe (Environment Monitoring and Evaluation Programme)	JKS	Jarný kmeňový stav zveri
EN	Energetická náročnosť	KES	Konečná energetická spotreba
ENK	Environmentálna norma kvality	KIMS	Komplexný informačný a monitorovací systém ŠOP SR
EO	Ekvivalentný obyvateľ	KO	Komunálny odpad
EP	Európsky parlament	LOU	Lesy osobitného určenia
		LP	Lesné pozemky
		LULUCF	Využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (Land use-Land use change and forestry)

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

MaB	Program UNESCO „Človek a biosféra“	PP	Prírodná pamiatka
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby SR	PPKP	Plošný prieskum kontaminácie pôd
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR	PR	Prírodná rezervácia
MHD	Mestská hromadná doprava	PS	Program starostlivosti
MCHÚ	Maloplošné chránené územie	PZ	Program záchranu
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	RK EVVO	Rezortná koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	RL	Ramsarská lokalita
MV SR	Ministerstvo vnútra SR	RPS	Ochrana dravcov na Slovensku (Raptor Protection of Slovakia)
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR	SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
NAP	Národný akčný plán	SBM	Slovenské banské múzeum
NAPANT	Národný park Nízke Tatry	SD	Svetové dedičstvo
NASA	Národný úrad pre letectvo a vesmír (National Aeronautics and Space Administration)	SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.
NFM	Nórsky finančný mechanizmus	SEV	Stredisko environmentálnej výchovy
NFR	Nomenclature for Reporting	SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
NIML	Národná inventarizácia a monitoring lesov	SK NACE	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
NL	Náučná lokalita	SMOPaJ	Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva
NLC	Národné lesnícke centrum	SPD	Svetové prírodné dedičstvo
NMSKO	Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia	SPEI	Zrážkový a evapotranspiračný index
NMVOC	Nemetánové prchavé organické zlúčeniny	SR	Slovenská republika
NNG	Novohradský geopark	SVP	Slovenský vodohospodársky podnik
NO	Nebezpečný odpad	ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
NP	Národný park	ŠOP SR	Štátna ochrana prírody SR
NPPC – VÚPOP	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy	ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
NPPC – VÚRV	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav rastlinnej výroby	TOC	Celkový obsah organického uhlíka
NV	Nariadenie vlády	TTP	Trvalé trávne porasty
OAR	Objemová aktivita radónu	U₁	Nepriaznivý stav biotopu/druhu – nevyhovujúci (Unfavourable - unsatisfactory)
OBÚ	Obvodný banský úrad	U₂	Nepriaznivý stav biotopu/druhu – zlý (Unfavourable - bad)
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	ÚEV	Územia európskeho významu (príp. SKÚEV)
OL	Ochranné lesy	ÚGKK SR	Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
OP	Ochranné pásmo	ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
OPKŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia (2014 – 2020)	UNDP	Rozvojový program Spojených národov
ORKO	Oblasť riadenia kvality ovzdušia	UNESCO	Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru
OSN	Organizácia Spojených národov	UNFCCC	Rámcový dohovor OSN o zmene klímy
OZ	Občianske združenie	ÚPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
OZE	Obnoviteľné zdroje energie	ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
PAU	Polyaromatické uhľovodíky	ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva SR
PCB	Polychlóvané bifenyly	VaK	Vodárne a kanalizácie
PDSI	Palmerov index závažnosti sucha	VN	Vodná nádrž
PEFC	Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém	VU	Zraniteľný druh (rastlín, príp. živočíchov)
PES	Primárna energetická spotreba	VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
PHEV	Doplňkové hybridné elektrické vozidlá	WAM	Scenár s ďalšími opatreniami
PM_{10 (2,5)}	Tuhé častice s priemerom od 2,5 do 10 µm (alebo menším ako 2,5 µm)	WEM	Scenár s opatreniami
POC	Pôdny organický uhlík	WHO	Svetová zdravotnícka organizácia OSN (World Health Organization)
POH	Pôdna organická hmota	Z.z.	Zbierka zákonov
POP_s	Perzistentné organické látky	ZVF	Zelený vzdelávací fond
		ŽP	Životné prostredie

OBSAH

SLOVO NA ÚVOD	03
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SLOVENSKEJ REPUBLIKE	04
SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	07
UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE A EFEKTÍVNA OCHRANA PRÍRODNÝCH ZDROJOV	18
1. DOSTATOK ČISTEJ VODY PRE VŠETKÝCH	18
2. ÚČINNÁ OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY	33
3. UDRŽATEĽNÉ HOSPODÁRENIE S PÔDOU	58
4. PLNENIE FUNKCIÍ LESOV	68
5. RACIONÁLNE VYUŽÍVANIE HORNINOVÉHO PROSTREDIA	79
ZMENA KLÍMY A OCHRANA OVZDUŠIA	87
6. PREDCHÁDZANIE ZMENE KLÍMY A ZMIERŇOVANIE JEJ DOPADOV	87
7. OCHRANA PRED NÁSLEDKAMI POVODNÍ	94
8. RIEŠENIE SUCHA A NEDOSTATKU VODY	97
9. ČISTÉ OVZDUŠIE	107
ZELENÉ HOSPODÁRSTVO	131
10. SMEROM K OBEHOVÉMU HOSPODÁRSTVU	131
11. EKONOMICKÁ A ZÁROVEŇ EKOLOGICKÁ ENERGIA	148
12. EKONOMICKÉ NÁSTROJE PRE LEPŠIE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	154
13. ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE V KAŽDOM VEKU	172
ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	177

ZOZNAM FOTOGRAFIÍ

obálka: Tomáš Šereda, TT Studio
 Str. 1 – Shutterstock, Peter Kováč
 Str. 2 – archív DMC
 Str. 17 – Shutterstock, AJ Studio
 Str. 86 – Renáta Grófová, SAŽP
 Str. 130 – Martin Jakuš, SAŽP
 Str. 176 – Shutterstock, Matkovci
 Str. 180 – Shutterstock, Tomáš Hulík